

การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ด้วยโปรแกรมการฝึกอบรมจิตสาธารณะ

Public Consciousness Development of Student Teachers at Chiang Rai Rajabhat
University under the Public Consciousness Training Program

กนกวรรณ วังมณี¹

Kanokwan Wangmanee¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาระดับจิตสาธารณะ 2) พัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมจิตสาธารณะ และ 3) ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตัวอย่าง คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดจิตสาธารณะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1. นักศึกษาครูมีคะแนนจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.51, SD = 1.26$) แต่มีด้านการถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.23, SD = 1.36$) 2. โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ 1) ครูผู้มีจิตสาธารณะ 2) หน้าที่ของครู 3) จิตสาธารณะสานสัมพันธ์ และ 4) โครงการจิตสาธารณะสร้างสรรค์สังคม รวมเวลาในการฝึกอบรม 18 ชั่วโมง และผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($M = 4.07, SD = 1.9$) 3. ผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรม นักศึกษาครูมีคะแนนจิตสาธารณะหลังอบรม ($M = 4.60, SD = 0.51$) สูงกว่าก่อนอบรม ($M = 4.04, SD = 0.31$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: จิตสาธารณะ, โปรแกรมการฝึกอบรม, นักศึกษาครู

Abstract

This research aimed to 1) study the level of public consciousness of student teachers at Chiang Rai Rajabhat University, 2) develop the public consciousness training program for student teachers at Chiang Rai Rajabhat University, and 3) study the effects of the public consciousness training program on student teachers at Chiang Rai Rajabhat University. The sample group included 30 students from the Faculty of Education, who were selected using the purposive sampling method. The research tools included a public consciousness questionnaire and the public consciousness training program for student teachers at Chiang Rai Rajabhat University. The data were analyzed using mean scores, standard deviations, and *t*-tests. The results were as follows: 1. Overall mean scores of the student teachers' public consciousness were at high level ($M = 3.51$, $SD = 1.26$). However, their scores on the "Regarded as one's responsibility" topic were at a moderate level ($M = 3.23$, $SD = 1.36$). 2. The public consciousness training program for student teachers at Chiang Rai Rajabhat University consisted of four learning units, which were 1) teachers with public consciousness, 2) teachers' duty, 3) public consciousness for building relationships, and 4) public consciousness projects for better society. The duration of the training program lasted 12 hours in total and was evaluated with high level scores ($M = 4.07$, $SD = 1.9$). 3. The results from the training program showed that the student teachers' public consciousness scores, as a result of completing the training program ($M = 4.60$, $SD = 0.51$), were significantly higher than those before participating in training program ($M = 4.04$, $SD = 0.31$) at .05 level of significance.

Keywords: public consciousness, training program, student teacher

บทนำ

สถานการณ์ในปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ส่งผลต่อชีวิตของคนไทย ทำให้ค่านิยมของคนไทยเปลี่ยนแปลงไป ประเทศมุ่งพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างมาก แม้จะก่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และความเจริญทางวัตถุอย่างเห็นได้ชัด แต่ความเจริญและการพัฒนานั้นก็ได้เป็นไปอย่างยั่งยืน นอกจากนั้นการพัฒนาประเทศโดยมุ่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โดยขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ เป็นที่มาของปัญหาสังคมที่ดูเหมือนจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ การเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน ลดลง ประชาชนและเยาวชนจำนวนมากที่ไม่เห็นความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรมเท่าที่ควร

ไม่ยึดมั่นในคุณธรรม และไม่ประพฤติปฏิบัติตามจริยธรรม ทำให้สังคมมีปัญหา มีความเจริญทางด้านวัตถุแต่มีความเสื่อมโทรมทางจิตใจเหล่านี้นี้ล้วนเป็นปัญหาที่เป็นผลพวงของการพัฒนาทางวัตถุอย่างขาดความสมดุลกับการพัฒนาทางจิตใจ (เชี่ยวชาญ ภาระวงศ์, 2556)

จิตสาธารณะเป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พร้อมทั้งจะเสียสละอุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม จิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งในการยกระดับจิตใจของมนุษย์ให้หันมามองถึงประโยชน์ส่วนรวมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมทั้งร่วมมือกันพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความสงบสุข (อนิดา ทองมีเหลือ และคณะ, 2550) จิตสาธารณะเป็นความรับผิดชอบต่อที่เกิดจากภายใน คือ ความรู้สึกนึกคิด จิตได้สำนึกตลอดจนคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งอยู่ในจิตใจ และส่งผลมาสู่การกระทำภายนอก ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะเห็นว่าเกิดจากการขาดจิตสำนึกของคนส่วนรวมในสังคมเป็นสำคัญ เช่น การจอดรถยนต์โดยไม่ดับเครื่องยนต์ ทำให้เกิดควันพิษ การใช้ทางเท้าสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม การทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง (จันทิรา ธนสงวนวงศ์, 2555) แม้แต่ในมหาวิทยาลัยยังพบเห็น พฤติกรรมที่แสดงถึงการขาดจิตสาธารณะของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ได้แก่ การฉีกหนังสือห้องสมุดเพื่อหวังประโยชน์ส่วนตน การใช้ไฟฟ้าหรือน้ำประปาอย่างฟุ่มเฟือย การขาดความเสียสละแก่เพื่อน ๆ ในชั้นเรียน การไม่ช่วยรักษาสมบัติของมหาวิทยาลัย การขีดเขียนบนโต๊ะเรียนหรือในห้องน้ำ อีกทั้งไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้น เพราะรู้สึกจะทำให้ตนเสียเวลา พฤติกรรมดังกล่าวนี้แสดงว่านักศึกษามีพฤติกรรมที่ยังขาดจิตสาธารณะ (อ้อมใจ วงษ์มณฑา, 2553) ดังนั้น ลักษณะพฤติกรรมของผู้มีจิตสาธารณะ คือ ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจและเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม ด้วยร่างกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดในชุมชนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (นงนภัส พันธุ์พลกฤต, 2556) การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการสร้างคุณธรรม จริยธรรมซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดจากภายใน จิตสาธารณะจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้ คนรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจ มีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นใน สังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักในการดำเนินชีวิต นอกจากนี้ ยังช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม (จันทิรา ธนสงวนวงศ์, 2555) ดาวพงษ์ รัตนสุวรรณ (2561)

น้อมรับพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรเทพยวรางกูร ด้านการศึกษา เพื่อบ่มบ่มสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน ประกอบด้วยแนวพระบรมราโชบาย 4 ประการ ดังนี้

1. การมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง ขอนี้มีคำขยายว่า ต้องมีความรู้ความเข้าใจที่มีต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน

2. การมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรม ขอนี้มีคำขยายว่า ให้รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี - ที่ถูก สิ่งชั่ว - สิ่งไม่ดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดีที่ชั่ว เพื่อสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง

3. การมีงานทำ มีอาชีพ ขอนี้มีคำขยายว่า ต้องให้ได้กรทำงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จอบรมให้เรียนรู้การทำงาน ให้สามารถเลี้ยงตัวและเลี้ยงครอบครัวได้

4. การเป็นพลเมืองดี ขอนี้มีคำขยายว่า การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสดำเนินชีวิตที่พลเมืองดี การเป็นพลเมืองดีหมายถึงการมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร ต้องทำงานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ควรทำ”

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กล่าวไว้ในมาตราที่ 23-24 และ 26 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ทักษะทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย ทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข โดยผสมผสานสาระความรู้เหล่านั้นให้ได้ส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาและให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน ตามความเหมาะสมในระดับและรูปแบบการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้มุ่งมั่นขยายโอกาสทางการศึกษาให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ครอบคลุม ทั้งด้านพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547) สอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของ สุทธิรัตน์ โมรราย และ บัณฑิตา อินสมบัติ (2555) ที่พบว่า คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญขององค์ประกอบด้านวิชาชีพของนักศึกษา และถึงแม้ว่าจิตสาธารณะเป็นคุณธรรมของพลเมือง ไม่สามารถบังคับให้เกิดแก่นักศึกษาได้ แต่การจัดสิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัย การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นสิ่งที่มหาวิทยาลัยสามารถทำให้นักศึกษาเกิดจิตสาธารณะซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษามหาวิทยาลัย สังคม และประเทศชาติได้

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาจิตสาธารณะของผู้เรียน พบว่า สามารถทำได้หลายวิธี สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมการฝึกอบรมซึ่งเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม (active learning) และยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยนำแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (experiential learning) (Kolb, 1984) ซึ่งมีนักการศึกษาและนักฝึกอบรมได้นำไปใช้อย่างแพร่หลาย โดยดำเนินการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติจากวงจรการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นประสบการณ์เชิงรูปธรรม ขั้นการสังเกตอย่างไตร่ตรอง ขั้นสรุปเป็นหลักนามธรรม และขั้นการทดลองปฏิบัติจริง ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ที่ได้รับ ดังเช่นงานวิจัยของ นิคม คาวีรัตน์ (2553) ที่ทำการศึกษการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ และงานวิจัยของ บุญล้อม ดั่งวิเศษ และ มนสิข สิริสมบุรณ์ (2560) ได้พัฒนารูปแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีหน้าที่ผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม ทั้งนี้ ครุสภาได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับรองปริญญาทางการศึกษาโดยกล่าวถึงมาตรฐานบัณฑิตครูไว้ว่าต้องมีความรู้ การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาการปฏิบัติตนและการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานรับรองมาตรฐาน ตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษารอบที่ 2 พ.ศ. 2549-2553 มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิตไว้ว่า บัณฑิตเป็นผู้เรืองปัญญามีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้มีทักษะและภูมิปัญญาในงานอาชีพในฐานะของนักวิชาชีพชั้นสูง ทักษะวิจัยในฐานะนักวิชาการชั้นสูง มีจิตสำนึกและภูมิธรรม ด้วยเหตุดังกล่าว บัณฑิต

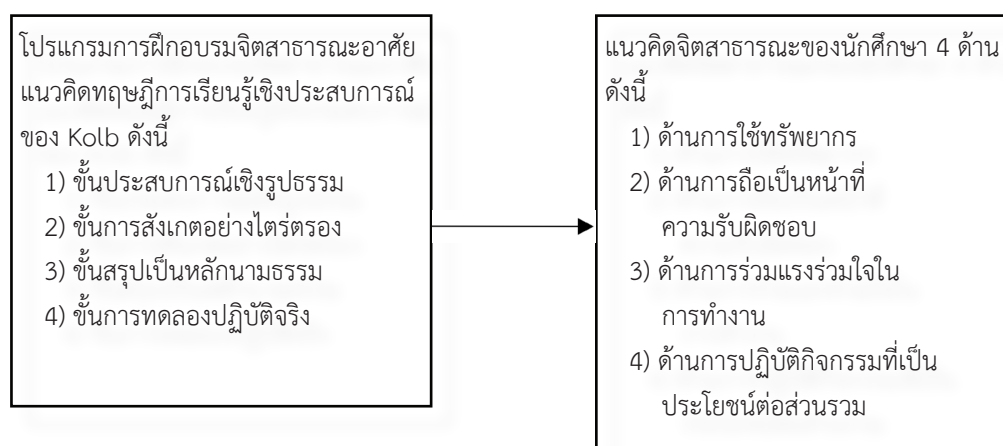
คณะครุศาสตร์จึงต้องได้รับการสร้างเสริมให้มีจิตสำนึกและมีคุณธรรมในฐานะบัณฑิตและ
ฐานะแห่งความเป็นครูไปพร้อมกัน จากความเป็นมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและ
ความจำเป็นในการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมโดยอาศัยแนวคิดการเรียนรู้จากประสบการณ์
เพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อให้ นักศึกษาครู
มีจิตสาธารณะ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

กรอบแนวคิดการวิจัย

การสังเคราะห์ข้อมูลทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Kolb (1984) เพื่อนำ
มาเป็นแนวคิดในการสร้างโปรแกรมฝึกอบรม ส่วนแนวคิดจิตสาธารณะผู้วิจัยได้สังเคราะห์
องค์ประกอบจากแนวคิดของ ธนิดา ทองมีเหลือ (2550) วิทย์พัฒน์ สี่หา (2551) และ
เรียม นมรักษ์ (2552) ดังต่อไปนี้

ภาพ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับจิตสาธารณะ ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะ ของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงราย
3. เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะของ
นักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่ 1) การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 2) การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพโปรแกรมการฝึกอบรม และ 3) การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

1) การศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อให้ทราบระดับของจิตสาธารณะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ก่อนการเข้าโปรแกรมพัฒนาจิตสาธารณะ

ประชากรที่ศึกษา คือ นักศึกษา ชั้นปีที่ 1-4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประจำปีการศึกษา 2561 ประกอบไปด้วย 14 สาขาวิชา ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ การสอนภาษาจีน คณิตศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป เทคโนโลยีการศึกษา พลศึกษา การสอนภาษาไทย การสอนภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษา จำนวน 669 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2561)

ตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 400 คน ได้มาจากการเลือกแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้นักศึกษาในแต่ละสาขาเป็นจำนวนเท่า ๆ กัน

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาระดับจิตสาธารณะ ดังนี้

1.1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตสาธารณะ

1.2) สร้างแบบสอบถามจิตสาธารณะประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบคำถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมจิตสาธารณะ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) จำนวน 26 ข้อ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการใช้ทรัพยากร ด้านการถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบ ด้านการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน และด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

1.3) ผู้วิจัยนำเครื่องมือเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา IOC พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC ระหว่าง 1.67–1.00 โดยแบบสอบถามมีค่าเฉลี่ย IOC รายฉบับเท่ากับ .89 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรคำนวณสัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.75

1.4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจิตสาธารณะ ไปเก็บกับตัวอย่าง จำนวน 400 คน

2) การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพโปรแกรมการฝึกอบรม

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 1 มาสร้างโปรแกรมจิตสาธารณะ โดยการสังเคราะห์เนื้อหาและออกแบบโปรแกรมการฝึกอบรม โดยนำเอาแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของ Kolb มาเชื่อมโยงกับเนื้อหาและกระบวนการฝึกอบรม โดยโปรแกรมมีทั้งหมด จำนวน 18 ชั่วโมง ที่ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้โดยได้มาจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะ ได้แก่ 1) ครูผู้มีจิตสาธารณะ (3 ชั่วโมง) 2) หน้าที่ของครู (3 ชั่วโมง) 3) จิตอาสาสามัคคี (3 ชั่วโมง) และ 4) โครงการจิตสาธารณะสร้างสรรค์สังคม (9 ชั่วโมง) จากนั้นนำโปรแกรมห้ทดลองเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า โปรแกรมการฝึกอบรมจิตสาธารณะมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมระดับดี เท่ากับ 4.07 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน และปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้มีความเหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในประเด็น การปรับภาษาให้มีความคงเส้นคงวา การปรับชื่อกิจกรรมให้น่าสนใจ และการปรับการประเมินแผนกิจกรรม

3) การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ผู้วิจัยดำเนินการใช้โปรแกรมการฝึกอบรมจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยใช้อาสาสมัครที่มีความสนใจเข้าร่วมฝึกอบรมจิตสาธารณะ (volunteer sampling) จำนวน 30 คน ประกอบด้วย นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ทั้ง 30 คน ดำเนินการทดสอบจิตสาธารณะของนักศึกษา ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จากนั้นดำเนินการจัดอบรม 3 วัน วันละ 6 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง โดยวันที่ 1 อบรมหน่วยการเรียนรู้ “ครูผู้มีจิตสาธารณะ” (3 ชั่วโมง) และ “หน้าที่ของครู” (3 ชั่วโมง) วันที่ 2 อบรมหน่วยการเรียนรู้

“จิตอาสาสามัคคี” (3 ชั่วโมง) และ “โครงการจิตสาธารณะสร้างสรรค์สังคม” (3 ชั่วโมง) และวันที่ 3 อบรมหน่วยการเรียนรู้ “โครงการจิตสาธารณะสร้างสรรค์สังคม (ต่อ)” (6 ชั่วโมง) จากนั้นทดสอบจิตสาธารณะของนักศึกษาหลังโปรแกรมฝึกอบรมด้วยแบบสอบถามจิตสาธารณะ และทดสอบความคงทนของพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาวิชาชีพครู ด้วยแบบสอบถามจิตสาธารณะฉบับเดิมอีกครั้งหนึ่ง หลังเข้ารับการฝึกอบรม 4 สัปดาห์

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t -test กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยของแบบประเมินจิตสาธารณะของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ทั้งรายด้านและโดยรวม (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2555)

ระดับคะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
4.21 – 5.00	มีจิตสาธารณะ ในระดับมากที่สุด
3.41 – 4.20	มีจิตสาธารณะ ในระดับมาก
2.61 – 3.40	มีจิตสาธารณะ ในระดับปานกลาง
1.81 – 2.60	มีจิตสาธารณะ ในระดับน้อย
1.00 – 1.80	มีจิตสาธารณะ ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับจิตสาธารณะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า นักศึกษาครูมีคะแนนจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ด้านการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน และด้านการใช้ทรัพยากร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง (ตาราง 1)

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจิตสาธารณะของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
จำแนกตามรายด้าน ($n = 400$)

ด้านที่	ด้าน	<i>M</i>	<i>SD</i>	แปลผล
1.	ด้านการใช้ทรัพยากร	3.51	1.36	มาก
2.	ด้านการถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.23	1.36	ปานกลาง
3.	ด้านการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน	3.58	1.19	มาก
4.	ด้านการปฏิบัติกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม	3.64	1.11	มาก
รวม		3.51	1.26	มาก

2. การพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ผู้วิจัยนำเสนอ โปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ครูผู้มีจิตสาธารณะ หน่วยที่ 2 หน้าที่ของครู หน่วยที่ 3 จิตสาธารณะ สานสัมพันธ์ และ หน่วยที่ 4 โครงการจิตสาธารณะสร้างสรรค์สังคม (ตาราง 2)

ตาราง 2

โปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

หน่วยการเรียนรู้	หลักการ	จุดประสงค์	องค์ประกอบของจิตสาธารณะ	กิจกรรมและกระบวนการฝึกอบรม	การวัดและประเมินผล
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ครูผู้มีจิต สาธารณะ (3 ชั่วโมง)	การรู้จักใช้ ทรัพยากร อย่างรู้คุณค่า ตระหนัก รู้ในคุณค่า ของสิ่ง ต่าง ๆ	1. นักศึกษามี จิตสำนึกและ รู้คุณค่าของ ทรัพยากรใน มหาวิทยาลัย 2. นักศึกษา บอกหลักการ ใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า	การรู้จักใช้ ทรัพยากร การถือเป็น หน้าที่รับผิดชอบ	ความรู้จิตสาธารณะ ของนักศึกษาวิชาชีพ ครู ฟังบรรยาย ประกอบสื่อวิดีโอทัศน์ กิจกรรมจิตสาธารณะ ด้วยจิตวิญญาณ กิจกรรมสมบัติส่วน รวมร่วมด้วยช่วยกัน แสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกัน	สังเกต พฤติกรรม ขณะปฏิบัติ กิจกรรม

ตาราง 2 (ต่อ)

โปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

หน่วยการเรียนรู้	หลักการ	จุดประสงค์	องค์ประกอบของจิตสาธารณะ	กิจกรรมและกระบวนการฝึกอบรม	การวัดและประเมินผล
หน่วยที่ 2 หน้าที่ของครู (3 ชั่วโมง)	การรู้จักหน้าที่ของตนเอง มี การตัดสินใจที่ถูกต้อง รู้ว่า สิ่งไหนควรทำ หรือไม่ควรทำ	1. เพื่อให้ นักศึกษา รู้จักหน้าที่ ของตนเอง 2. เพื่อให้ นักศึกษามี แนวทางใน การปฏิบัติ ตนเป็นผู้มี จิตสาธารณะ ได้อย่าง เหมาะสม	การถือเป็น หน้าที่รับผิดชอบ ชอบ การร่วมแรง ร่วมใจใน การทำงาน	ปัญหาการขาดจิต สาธารณะที่ใกล้ตัวเรา - ฟังบรรยาย - ระดมสมองสำรวจ ปัญหาที่เกิดขึ้นและ ผลกระทบอันเนื่องมา จากการขาดจิต สาธารณะ กิจกรรมเท่าทัน เหตุการณ์ กิจกรรมส่งเสริมให้ผู้ อื่นประสบความสำเร็จ	สังเกต พฤติกรรม ขณะปฏิบัติ กิจกรรม
หน่วยที่ 3 จิตสาธารณะ สานสัมพันธ์ (3 ชั่วโมง)	ทำงานร่วมกับ ผู้อื่นได้ มี สัมพันธภาพที่ ดีต่อผู้อื่น	1. เพื่อให้ นักศึกษา สามารถ ทำงานร่วม กับผู้อื่นได้ 2. เพื่อให้ นักศึกษามี สัมพันธภาพ ที่ดีกับผู้อื่น	การร่วมแรง ร่วมใจใน การทำงาน	กิจกรรมสานสัมพันธ์ ร่วมแรงร่วมใจ กิจกรรมมอบความรัก และความห่วงใย	สังเกต พฤติกรรม ขณะปฏิบัติ กิจกรรม

ตาราง 2 (ต่อ)

โปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

หน่วยการเรียนรู้	หลักการ	จุดประสงค์	องค์ประกอบของจิตสาธารณะ	กิจกรรมและกระบวนการฝึกอบรม	การวัดและประเมินผล
หน่วยที่ 4 โครงการจิต สาธารณะ สร้างสรรค์ สังคม (9 ชั่วโมง)	มีทักษะ การสื่อ ความหมาย ออกแบบและ ดำเนิน กิจกรรมตาม เป้าหมาย	1. นักศึกษา สามารถ สะท้อนถึง การทำจิต สาธารณะ ของตนเอง 2. นักศึกษา สามารถ ออกแบบ และดำเนิน กิจกรรม โครงการครู อาสา ทำความดี 3. เพื่อให้ นักศึกษาได้ ฝึกทักษะ การสื่อ ความหมาย	การทำ ประโยชน์แก่ ส่วนรวม การร่วมแรง ร่วมใจใน การทำงาน	กิจกรรมสร้างตนเอง เพื่อสังคมด้วยจิต สาธารณะ วางแผนทำโครงการ จิตสาธารณะ ดำเนินโครงการตาม แผนที่วางไว้ กิจกรรมครูอาสา ทำความดี	- สังเกต พฤติกรรม ขณะปฏิบัติ กิจกรรม - โครงการจิต สาธารณะ
เวลารวมตลอดหลักสูตร				18 ชั่วโมง	

3. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนจิตสาธารณะในกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลองที่เข้าร่วมโปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ก่อนการทดลองนักศึกษามีคะแนนจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.04$, $SD = .51$) และหลังการทดลองนักศึกษามีคะแนนจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.60$, $SD = .31$) โดยมีรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3

เปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะในกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังการทดลอง ($n = 30$)

จิตสาธารณะ	การทดลอง	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ด้านการรู้จักใช้ทรัพยากร	ก่อน	4.24	.49	4.87*	.000
	หลัง	4.71	.35		
ด้านการถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบ	ก่อน	3.95	.70	4.91*	.000
	หลัง	4.61	.35		
ด้านการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน	ก่อน	4.08	.68	4.29*	.000
	หลัง	4.63	.34		
ด้านการทำประโยชน์แก่ส่วนรวม	ก่อน	3.87	.58	5.21*	.000
	หลัง	4.46	.38		
รวม	ก่อน	4.04	.51	5.66*	.000
	หลัง	4.60	.31		

หมายเหตุ: * $p < .05$

ข้อมูลจากตาราง 3 พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะของนักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายก่อนและหลังการเข้าร่วมอบรม พบว่า นักศึกษามีจิตสาธารณะสูงขึ้น ด้านการถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบ สูงขึ้น เท่ากับ .66 ($t = 4.91$) ด้านการทำประโยชน์แก่ส่วนรวม สูงขึ้นเท่ากับ .59 ($t = 5.21$) ด้านการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน สูงขึ้นเท่ากับ .55 ($t = 4.29$) และด้านการรู้จักใช้ทรัพยากรสูงขึ้น เท่ากับ .47 ($t = 4.87$) และทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < .05$ แสดงว่า โปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้นทั้งโดยรวมและรายด้านอย่างชัดเจน

ความคงทนผลการใช้โปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า ไม่แตกต่างกัน กับระยะหลังการทดลอง ($p = .258$) รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4

เปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะในกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลองและระยะติดตามผล ($n=30$)

จิตสาธารณะ	การทดลอง	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ด้านการรู้จักใช้ทรัพยากร	หลังทดลอง	4.70	.49	-1.36	.184
	ติดตามผล	4.71	.35		
ด้านการถือเป็นหน้าที่รับผิดชอบ	หลังทดลอง	4.59	.70	-1.44	.161
	ติดตามผล	4.61	.35		
ด้านการร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน	หลังทดลอง	4.61	.68	-1.44	.161
	ติดตามผล	4.63	.34		
ด้านการทำประโยชน์แก่ส่วนรวม	หลังทดลอง	4.47	.58	.47	.645
	ติดตามผล	4.46	.38		
รวม	หลังทดลอง	4.60	.51	-1.15	.258
	ติดตามผล	4.59	.31		

หมายเหตุ: * $p < .05$

ข้อมูลจากตาราง 4 พบว่า การเปรียบเทียบคะแนนจิตสาธารณะ ของนักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายหลังการฝึกอบรมและระยะติดตามผล พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิตสาธารณะ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายผู้วิจัยขออภิปรายผล ดังนี้

1. กิจกรรมนอกหลักสูตรของคณะครุศาสตร์ส่วนใหญ่ครอบคลุมการส่งเสริมจิตสาธารณะของนักศึกษาครู

จิตสาธารณะของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มีคะแนนจิตสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.51, SD = 1.26$) แต่ด้านการถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.23, SD = 1.36$) ซึ่งนักศึกษาแสดงพฤติกรรมการมีจิตสาธารณะในด้านการถือเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยต้องอาศัยการเสริมแรงกระตุ้นจากผู้อื่นจึงจะแสดง

พฤติกรรมดังกล่าว อาจเนื่องมาจากกระบวนการการทำงานของคณะครุศาสตร์ โดย ใญบุลย์ วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัจจร (2543) ซึ่งสอดคล้องกับ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2547) ได้อธิบายถึงการก่อเกิดจิตสำนึกที่เกิดจากปัจจัยภายนอกว่า เมื่อมนุษย์อยู่ในสังคมย่อมหลีกเลี่ยงอิทธิพลของสภาวะแวดล้อมไม่ได้ภาวะดังกล่าวได้อบรม กล่อมเกลาและสะสมการรับรู้ที่ละน้อยจนเกิดเป็นรูปแบบอันหลากหลายของจิตสำนึกในลักษณะของการตัดสินใจและแยกแยะว่าอะไรดีหรือไม่ดี อะไรควร ไม่ควร กระบวนการในการพัฒนาจิตสำนึกของบุคคลหนึ่งทีมาจกสภาพแวดล้อมทางสังคม เริ่มตั้งแต่พ่อแม่ เพื่อน ครูและสื่อมวลชน คนทั่วไป ระดับที่สูงขึ้น เช่น องค์กรวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ซึ่งล้วนมีส่วนในการสร้างจิตสำนึกทั้งทางดีและไม่ดี

ขณะที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้จัดให้มีกิจกรรมนอกหลักสูตร เพื่อเป็นการพัฒนานักศึกษาอย่างครอบคลุม เช่น การอบรมคุณธรรม จริยธรรม ให้นักศึกษาทั้งในส่วนของคุณและมหาวิทยาลัยกิจกรรมพัฒนานักศึกษาของแต่ละหลักสูตร กิจกรรมการเก็บชั่วโมงจิตอาสา กิจกรรมเก็บชั่วโมงความดี กิจกรรมทำความสะอาดบริเวณต่าง ๆ กิจกรรมจิตอาสาทำความดีในมหาวิทยาลัย กิจกรรมค่ายอาสาสมัครศาสตร์และอื่น ๆ ทุกกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันของนักศึกษา ซึ่งเป็นไปตามการศึกษาของ สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี (2547) ที่พบว่า การที่นิสิตให้ความสนใจและเข้าร่วม กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างสม่ำเสมอ เป็นการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมได้

2. โปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พัฒนาขึ้นโดยอาศัยหลักการ ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักศึกษาครู

โปรแกรมการฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล มีทั้งหมด 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ครูผู้มีจิตสาธารณะ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่ของครู หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จิตสาธารณะสานสัมพันธ์ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 4 โครงการจิตสาธารณะสร้างสรรค์สังคม รวมเวลาในการฝึกอบรม 18 ชั่วโมง เมื่อนำมาประเมินความสอดคล้อง และความเหมาะสมขององค์ประกอบ ของหลักสูตรฝึกอบรมจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 3 ท่าน พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างจิต สาธารณะ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ระดับ 1.0 ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาหลักสูตร

ฝึกอบรมของ Taba (1962) ที่กล่าวว่า หลักสูตรจะต้องประกอบด้วยกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมาย หลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร จัดลำดับเนื้อหาสาระ และกำหนดระยะเวลา คัดเลือก ประสบการณ์จัดลำดับประสบการณ์จัดการ ฝึกอบรม และกำหนดสิ่งที่ต้องประเมิน และวิธีการ ประเมินผล และยังกล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตร มี 4 องค์ประกอบ คือ วัตถุประสงค์ทั่วไป และวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา เนื้อหาและจำนวนชั่วโมงสอนของแต่ละวิชากระบวนการเรียน การสอน โครงการประเมินผลการสอนตามหลักสูตร และผลของการประเมินประสิทธิภาพ ของหลักสูตรยังสะท้อนให้เห็นว่า มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (social learning theory) ของ Bandura (1977) เชื่อว่า พฤติกรรมของบุคคลและอิทธิพลของ สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่กำหนดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ผู้วิจัยพัฒนากระบวนการสร้าง จิตสาธารณะ 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ โดยให้นักศึกษามีโอกาสรับรู้ และสนใจใน เรื่องของจิตสาธารณะเพื่อนำไปสู่ ขั้นที่ 2 ขั้นการตอบสนอง โดยให้นักศึกษามีโอกาสแสดง พฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งที่สนใจและพัฒนาไปยัง ขั้นที่ 3 ขั้นการเห็นคุณค่า ซึ่งเป็นการให้ นักศึกษาตระหนักในคุณค่าของสิ่งที่ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการยอมรับและนำไปสู่ ขั้นที่ 4 ขั้นการจัด ระบบ และสร้างอุปนิสัยโดยส่งเสริมให้นักศึกษานำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีการกำหนด โครงสร้างหลักสูตรเป็นหน่วยการเรียนรู้และใช้กิจกรรมเป็นฐานตาม กระบวนการพัฒนาจิตสาธารณะทั้ง 4 ขั้นตอน โดยผ่านทางเนื้อหาสาระ และการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ครูผู้มีจิตสาธารณะ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่ของครู หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 จิตสาธารณะสานสัมพันธ์ และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 โครงการจิตสาธารณะสร้างสรรค์สังคม ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับความเห็นของ นิรมล ศตวุฒิ (2543) ที่กล่าวว่า การจัดเนื้อหาหลักสูตรที่ดี ไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรประเภทใด ต้องคำนึงถึงขอบเขต ความต่อเนื่อง ความเป็นลำดับ และการบูรณาการ ความต่อเนื่อง คือ การจัดเนื้อหาหลักสูตรจากระดับหนึ่งไปอีกระดับหนึ่ง จากเนื้อหาหนึ่งไปอีก เนื้อหาหนึ่งโดยที่ ไม่ขาดตอน ทำให้ผู้เรียนได้มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้ไปเรื่อย ๆ เน้นความคิด

3. ปัจจัยที่ส่งผลให้โปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครูมี ประสิทธิภาพ

ผลการทดลองใช้โปรแกรมฝึกอบรมจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาครู พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู มีคะแนนจิตสาธารณะหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และ จิตสาธารณะของนักศึกษาวิชาชีพครูหลังการฝึกอบรมและระยะติดตามผลไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการเรียนที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์โดยเน้นให้นักศึกษาได้ลงมือเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองจากรูปแบบกิจกรรมที่จัดให้เป็นกิจกรรมที่สะท้อนแง่คิดในบริบทที่ใกล้เคียงกับวัยของผู้เรียนได้รับประสบการณ์ผ่านสื่อที่เป็นตัวแบบ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเพื่อนในการสร้างองค์ความรู้แสวงหาทักษะ และแฝงความสนุกสนานจากกิจกรรมเกม กิจกรรมมีการฝึกปฏิบัติจริง มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสร้างสรรค์ผลงานเป็นการเรียนรู้ที่แท้จริง นำไปสู่การปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรมที่ดีขึ้นนักศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำอย่างเห็นได้ชัด สอดคล้องกับทฤษฎีแรงสนับสนุนทางสังคม (House, 1985) ที่กล่าวถึง การกระตุ้นให้ตื่นตัวโดยสนับสนุน ความรู้ความเข้าใจ และให้ข้อเสนอแนะที่ถูกต้องเกี่ยวกับพฤติกรรมจิตสาธารณะ ทฤษฎีการรับใช้สังคม (Berman, 1999) ที่เสนอว่า การเรียนรู้ด้วยการรับใช้สังคมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าตนเองเป็นสมาชิกที่มีประโยชน์ต่อสังคมในการช่วยแก้ปัญหาสังคมได้นอกจากนั้น ทิศนา ขัมมณี (2549) ยังได้ให้ความเห็นว่า การฝึกอบรมมักจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ทันทีและมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและการดำรงชีวิต และการยึดผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางนั้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัวรอบด้าน อันจะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีตามมา

ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับ อภิเชษฐ จันทนา และ กาญจนา ไชยพันธุ์ (2553) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมกลุ่มช่วยให้นักเรียนมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น เพราะกิจกรรมกลุ่มทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จากกิจกรรม นักเรียนในกลุ่มได้แสดงออกและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสอดคล้องกับ กาญจนา ไชยพันธุ์ (2549) ที่กล่าวว่า กระบวนการกลุ่มช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้านทัศนคติ ค่านิยม และได้รับการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหา โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ซึ่งเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าใจความต้องการของตนเองและผู้อื่นจากการสัมผัสด้วยการปฏิบัติจนเกิดการค้นพบสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้ที่จะนำโปรแกรมการฝึกอบรมจิตสาธารณะไปใช้ จำเป็นต้องศึกษาก่อนทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ ขั้นตอน เนื้อหา อย่างละเอียดก่อนนำไปใช้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นและเพื่อป้องกันความผิดพลาดเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การฝึกอบรมจิตสาธารณะใช้ได้ผลกับนักศึกษาครูและหากจะนำไปปรับใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาอื่น ควรคำนึงถึงบริบทที่แตกต่างและควรมีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาการติดตามหลังจากทดลอง 3 เดือน เพื่อดูผลการคงอยู่ของระดับจิตสาธารณะ

2.2 ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะ เช่น สภาพทางสังคม ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน

2.3 ควรมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมการฝึกอบรมจิตสาธารณะใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาอื่นเพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นในบริบทที่หลากหลาย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา ไชยพันธุ์. (2549). *กระบวนการกลุ่ม*. โอเดียนสโตร์.

เชี่ยวชาญ ภาระวงศ์. (2556). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการบริหารงาน*
นักวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด
นครพนม เขต 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 4(7), 104-116.

จันทิรา ธนสงวนวงศ์. (2555). *จิตสาธารณะ*. วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคตะวันออก (อี.เทค).
<http://mos.etech.ac.th/mdec/learning/s1301/unit08.htm>

ทศนา แหมมณี. (2545). *ศาสตร์การสอน*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนิดา ทองมีเหลือ และคณะ. (2550). *ปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนิสิต*
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 13(1), 91-102.

- นิคม คาวีรัตน์. (2553). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมสุขภาวะสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ*. [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2543). *การพัฒนาหลักสูตร*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นงนภัส พันธุ์พลกฤต. (2556). รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์: ระบบพฤติกรรมไทย*, 10(1-2), 57-59.
- ดาร์พงษ์ รัตนสุวรรณ. (2561). *การผลิตครูเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้สู่อนาคตการศึกษาไทย*. กระทรวงศึกษาธิการ. <https://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/46009-8402.pdf>
- บุญล้อม ด้วงวิเศษ และ มนสิข สิริสมบุญ. (2560). การพัฒนาแบบการสอนแบบเน้นประสบการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*, 23(1), 67-83.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม และ สังคม สัตยจร. (2543). *สังคมไทยที่พึงปรารถนา*. มูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทยฯ.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2561). *รายชื่อนักศึกษา*. http://orasis.crru.ac.th/orasis_crru/mis_public/student
- เรียม นมรักษ์. (2552). *การวิเคราะห์องค์ประกอบของจิตสาธารณะของนักศึกษาในองค์กรนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง* [วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิทย์พัฒน์ สี่หา. (2551). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับจิตสาธารณะของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม* [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุภัทรา ภูษิตรัตนาวลี. (2547). *ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาจิตสำนึกต่อสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุทธิรัตน์ โมรราย และ บัณฑิตา อินสมบัติ. (2555). การวิเคราะห์องค์ประกอบจริยธรรมทางวิชาชีพของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*, 2(3), 59-72.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2547). *เรียนรู้บูรณาการ*. กรุงเทพมหานคร.

อภิเชษฐ จันทนา และ กาญจนา ไชยพันธุ์. (2553). ผลการใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านโป่งขุดเพชรพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 3. *Journal of Education Khon Kean University (Graduate Studies Research)*, 4(3), 130-138.

อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2554). รายงานการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ภาษาอังกฤษ

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice-Hall.

Berman, S. (1999). *Service learning for the multiple intelligence classroom*. Skylight Training and Publishing.

House, J. S. (1985). *The nature of social support*. Addison Wesley.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: experience as the source of learning and development*. Prentice-Hill.

Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. Harcourt Brace & World.